

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К.Скороходька**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК
Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри гігієни тварин і
харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька
протокол № 13 від 30.05. 2024 р.
завідувач кафедри
В'ячеслав СОЛОМОН

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Нутриціологія здорового харчування»

Олег ШВЕЦЬ

_____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність

229 «Громадське здоров'я»
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Нутриціологія здорового харчування»

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

Розробник: Віта МИХАЛЬСЬКА, доцент кафедри гігієни тварин і харчових продуктів імені професора А.К.Скороходька, к.вет.н.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я»
Освітня програма	Нутриціологія здорового харчування
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	основна
Загальна кількість годин	<u>150</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>5</u>
Кількість змістових модулів	<u>2</u>
Форма контролю	Іспит
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Рік підготовки	2023 – 2024
Семестр	5
Лекційні заняття	15 год
Лабораторні заняття	30 год
Самостійна робота	105 год
Навчальна практика	-
Курсова робота	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	<u>1,5 год.</u>

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни «Загальна гігієна»

Гігієна, як основна профілактична дисципліна, займає важливе місце в системі медичної освіти. Знання гігієни необхідне для ефективної профілактичної діяльності з охорони і оздоровлення довкілля, для покращення санітарного стану міст і сіл, жителів, умов праці, відпочинку і лікування, виховання дітей та підлітків, для раціоналізації харчування населення на наукових засадах тощо. Все це дасть змогу зробити розвиток людського організму більш повноцінним, життя найбільш сильним, старіння найбільш уповільненим, а смерть найбільш віддаленою. - за виразом англійського гігієніста Е. Паркса.

Повітря аптек і аптечних закладів, житлових, виробничих і інших приміщень характеризується рядом фізичних параметрів, до числа яких можна віднести температуру, вологість, швидкість руху повітря і ряд інших. Всі вони характеризують умови перебування людини в приміщенні і можуть позитивно, чи негативно впливати на здоров'я.

Мета: забезпечення здобувачів вищої освіти теоретичними та практичними знаннями сучасної гігієни та санітарії для проведення комплексу заходів, спрямованих на збереження здоров'я людини. Студент повинен мати чітке уявлення про гігієну як науку, що займає важливе місце в системі медичної освіти, а також необхідно виховувати інтерес до профілактичної медицини.

Завдання: набуття теоретичних знань і практичних навиків з метою професійної діяльності, а саме: організація санітарно-гігієнічних заходів, спрямованих на створення оптимального мікроклімату; контроль та організація заходів щодо профілактики інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: теоретичні основи механізмів впливу факторів зовнішнього середовища та мікроклімату приміщень на організм.

Здобувачі вищої освіти повинні володіти методами досліджень об'єктів зовнішнього середовища. Знати загальну характеристику факторів зовнішнього середовища та їх вплив на організм, методи контролю та шляхи покращення мікроклімату приміщень, гігієнічні вимоги, правила та нормативи щодо оптимальних умов роботи.

Вміти: досліджувати параметри мікроклімату та зовнішнього середовища в цілому, визначати показники санітарної якості ґрунту, води, продуктів харчування і давати їм гігієнічну оцінку, а також застосовувати набуті знання на практиці.

Дисципліна формує у здобувачів вищої освіти основи профілактичного мислення.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі професійної діяльності або навчання у сфері громадського здоров'я, що передбачає застосування теорій та методів громадського здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 9. Здатність застосовувати основні підходи та методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз для здоров'я і безпеки населення..

СК 10. Здатність обґрунтовувати та планувати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, захисту та зміцнення здоров'я населення, та сприяти їх реалізації на практиці.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 10. Планувати та здійснювати заходи з попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз для здоров'я і безпеки населення.

ПРН 11. Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	л	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Гігієна повітря.					
Тема 1. Вступна лекція. Предмет і методи гігієни тварин. Історія розвитку гігієни. Гігієнічне значення мікроклімату приміщень.	20	2	4		14
Тема 2. Гігієна повітря. Фізичні чинники повітряного середовища.	20	2	4		14
Тема 3. Хімічні чинники повітряного середовища.	19	2	4		13
Тема 4. Пилова та мікробна забрудненість повітря.	19	2	4		13
Разом за змістовним модулем 1	78	8	16		54
Змістовий модуль 2. Гігієна ґрунту та води					

Тема 5. Гігієнічні основи благоустрою громадських та виробничих приміщень (освітленість та вентиляція).	18	2	3		13
Тема 6. Гігієна ґрунту. Біогеохімічні провінції України. Методи охорони та оздоровлення ґрунтів.	19	2	4		13
Тема 7. Гігієна води, нормування якості питної води, водопостачання.	19	2	4		13
Тема 8. Стічні води, їх походження, характеристика, методи очищення і знезараження.	16	1	3		12
Разом за змістовним модулем 2	72	7	14		51
Усього годин	150	15	30		105

3. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	К-ть, год
1-й змістовий модуль		
1	Основні правила техніки безпеки під час виконання лабораторних робіт. Прилади, обладнання, лабораторний посуд, реактиви. Прекурсори, вимоги до зберігання.	2
2	Гігієна повітря. Визначення атмосферного тиску, температури, вологості повітря. Ознайомлення з будовою приладів для визначення показників мікроклімату.	2
3	Визначення швидкості руху та охолоджувальної здатності повітря у приміщеннях.	2
4	Визначення вмісту вуглекислого газу та аміаку у повітрі приміщень	2
5	Визначення забрудненості повітря автотранспортом.	2
6	Визначення інтенсивності забруднення навколишнього середовища на прикладі ліхеноіндикації.	2
7	Визначення пилового та мікробного забруднення повітря.	2
8	Гігієнічна оцінка комплексного впливу параметрів мікроклімату на теплообмін людини.	2
2-й змістовий модуль		
9	Освоєння методів визначення рівня природної освітленості приміщень.	2
10	Освоєння методів визначення рівня штучної освітленості приміщень.	2
11	Гігієнічна оцінка вентиляції приміщень.	2
12	Гігієна ґрунту. Визначення властивостей ґрунту.	2
13	Гігієна води. Відбір проб води для аналізу. Визначення фізичних властивостей води. Визначення вмісту аміаку, нітритів, нітратів, сульфатів, хлоридів, заліза у воді.	2
14	Хімічні методи знезараження питної води. Визначення вмісту активного хлору в хлорному вапні, залишкового активного хлору в хлорованій воді. Дехлорування води. Хлорпотреба води.	2
15	Санітарно-протиепідемічний режим. Дезінфекція. Дезінсекція. Дератизація.	2
	Всього	30

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	К-ть, год
1	Вплив мікроклімату на теплообмін людини.	10
2	Вплив атмосферного тиску на людину.	10
3	Методи контролю температурного режиму у лікарнях.	10
4	Значення санації у громадських закладах.	15
5	Використання ультрафіолету для санації повітря приміщення.	10
6	Шкідливі гази виробничих зон. Їх вплив на організм людини.	10
7	Значення води для забезпечення здоров'я людини.	10
8	Значення сонячного випромінювання.	10
9	Штучне освітлення виробничих зон.	10
10	Заходи зменшення пилової та мікробної забрудненості приміщення.	10
	Всього	105

5. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни передбачено: поточний контроль (захист лабораторних робіт, опитування, тестування); підсумковий – іспит.

6. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття з використанням розрахунково-аналітичних завдань, роботи з реактивами та обладнанням хімічної лабораторії.

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наочне обладнання, комп'ютерні програми, розрахунково-аналітичні завдання, реактиви та обладнання лабораторії.

7. Методи оцінювання

Методи оцінювання складаються з поточного контролю (опитування, захист лабораторних робіт, презентації, тестування); підсумковий – іспит.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90 – 100	відмінно	зараховано
74 – 89	добре	
60 – 73	задовільно	
0 – 59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}.$$

7. Навчально-методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення навчального процесу передбачає використання державних стандартів, навчальних планів, підручників і навчальних посібників, конспекту лекцій та їх презентацій, індивідуальних завдань, тестових завдань для поточного та підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи.

По дисципліні «Загальна гігієна» розроблений ЕНК, де в повному обсязі зазначені всі лекції, лабораторні та самостійні роботи:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4138>

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Довженко Л.В., Лінькова І.К. Гігієна з основами екології: Навчально-методичний посібник для мед. ВНЗ I-III р.а. Схвалено МОЗ. К., 2017. 49 с.
2. Ластков Д.О., Сергета І.В., Швидкий О.В., Сергієнко А.Ю. та ін. Основи екології та профілактична медицина: Підручник для мед. ВНЗ I-III р.а. Затверджено МОЗ. К., 2017. 472 с.
3. Кононенко Н.М., Чікіткіна В.В., Волковой В.А. та ін. Гігієна у фармації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Х.: НФаУ, 2016. 392 с.
4. Дикий І.Л., Літаров В.Є., Сілаєва Л.Ф. Основи загальної та фармацевтичної гігієни. Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки. 2003. 180 с.
5. Мізюк М.І. Гігієна: посібник для практичних занять. К.: Здоров'я. 2002. 256с.
6. Мізюк М.І. Гігієна: підручник. К.: Здоров'я. 2003. 320 с.

Додаткові

1. Литвинова Г.О. Гігієна з основами екології. К.: Здоров'я, 2001. 120 с
2. Литвинова Г.О. Техніка санітарно-гігієнічних досліджень. К.: Вища шк., 1995.
3. Даценко І.І., Шегедин М.Б., Москвяк Н.В., Назар О.Ю. Гігієна праці і виробнича санітарія. К.:Здоров'я, 2002. 384 с.
4. Нікберг І.І., Сергета І.В., Цимбалюк Л.І. Гігієна з основами екології. Підручник. К.: Здоров'я, 2001. 504 с.

Інформаційні ресурси

1. Що таке особиста гігієна <https://www.zewa.net/ua/ghighiiena-i-doghljad/osobysta-ghighiiena-liudyny/>
2. Методика гігієнічної обробки рук, робочих поверхонь при вірусних і бактеріальних інфекціях
<https://www.nuozu.edu.ua/n/p/6066-metodychni-rekomendatsii-metodyka-hihiienichnoi-obrobky-ruk-robochykh-poverkhon-pry-virusnykh-i-bakterialnykh-infektsiiakh#gsc.tab=0>
3. Санітарно-протиепідемічний режим в закладах охорони здоров'я
<https://medplatforma.com.ua/article/1004-sanepdrejim-u-medichnomu-zaklad-pribirannya-ggna-prats-vimogi-do-primshchen>
4. Вологість та температурний режим у лікарнях та операційних
<https://osushiteli.ua/uk/article/vologist-ta-temperaturnyy-rezhym-u-likarnyah-ta-operaciynyh>
5. Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів <http://www.consumer.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua>
7. Програма ООН з навколишнього середовища <http://www.unep.org>
8. Європейське агентство з навколишнього середовища (European Environment Agency) <http://www.eea.europa.eu/>